

Герої Крут – незламність духу української молоді

29 січня в Україні відзначається річниця бою під Крутами, який для українського народу став символом героїзму та самопожертви молодого покоління в боротьбі за незалежність.

Подвиг українських юнаків під Крутами, що своєю кров'ю окропили святу землю в боротьбі за волю України, навечно залишиться в історії як символ національної честі.

Ця героїчна й водночас трагічна подія знаменувала початок нової епохи національного пробудження українців, усвідомлення нашого права жити на власній землі та святого обов'язку — боронити її.

Бій під Крутами відбувся 29 січня 1918 року на залізничній станції Крути під селищем Крути та поблизу села Пам'ятне, за 130 кілометрів на північний схід від Києва, 18 км на схід від Ніжина.

Вранці 29 січня 1918 розпочався наступ на українські позиції 4-тисячного більшовицького загону петроградських і московських червоногвардійців. Українське військо, якому судилося вступити в криваву сутичку з цією ордою, налічувало близько 300 бійців Студентського куреню, 250 – Першої української військової школи та майже 40 гайдамаків – оце й усе. Завдяки вигідній позиції і героїзму бійців українцям вдалося завдати росіянам значних втрат і стримати наступ до темряви.

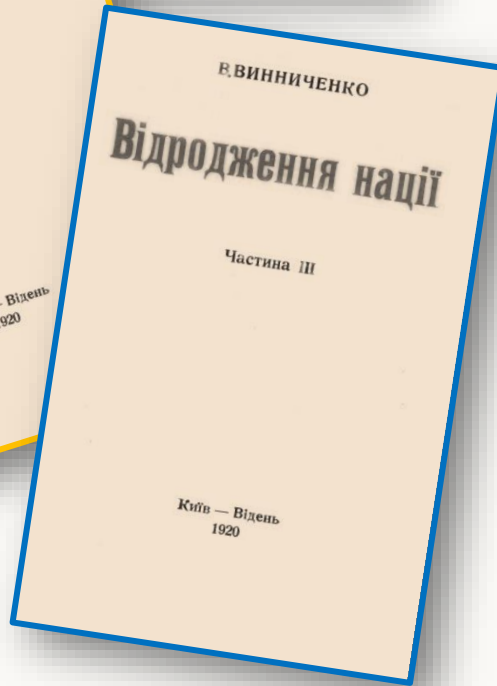
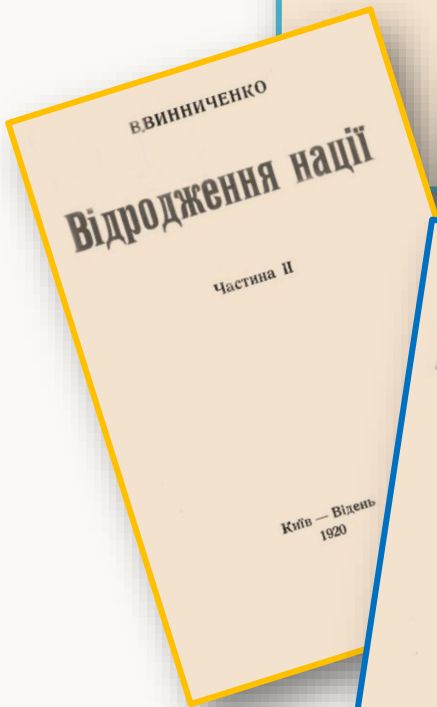
Затримавши ворога на чотири дні, українські війська дали змогу уряду укласти Брестський мир між Українською Народною Республікою і державами Четверного союзу, який врятував молоду українську державність.

Потім під тиском ворога більшість підрозділів організовано відступили до ешелонів на станції неподалік і вирушили в бік Києва, руйнуючи за собою залізничні колії.

Але одна студентська чота – 27 юнаків, – заблукавши у темряві, повернулася до станції Крути, яка на той час уже була зайнята більшовиками. Вони потрапили в полон. Полонених катували, а потім стратили. Наймолодшим полеглим було по 16 років.

Після розстрілу більшовики не дозволили місцевим селянам поховати тіла загиблих. Лише після визволення Києва від червоних, за розпорядженням українського уряду, 19 березня 1918 року відбувся урочистий похорон полеглих у бою під Крутами на Аскольдовій могилі.

Найкраще ситуацію описав Володимир Винниченко у своїй книзі " Відродження нації":

«...Це була війна впливом... Наш вплив був менший. Він був уже остільки малий, що ми з великими труднощами могли скласти якісь невеличкі більш-менш дисципліновані частини й вислати їх проти більшовиків. Більшовики, правда, теж не мали великих дисциплінованих частин, але їхня перевага була в тому, що всі наші широкі маси солдатства не ставили їм ніякого опору або навіть переходили на їхній бік, що майже все робітництво кожного міста ставало за ними; що в селах сільська біднота явно була більшовицька; що, словом, величезна більшість самого українського населення була проти нас.

Єдиною активною мілітарною нашою силою була наша інтелігентна молодь і частина національно-свідомого робітництва, яке гаряче стояло за українську державність, розуміючи за нами ту державність так само, як і ми її розуміли»...

Павло Тичина

Поет Павло Тичина присвятив героїчному вчинкові юнаків, які загинули в нерівній боротьбі вірш "Пам'яті тридцяти"

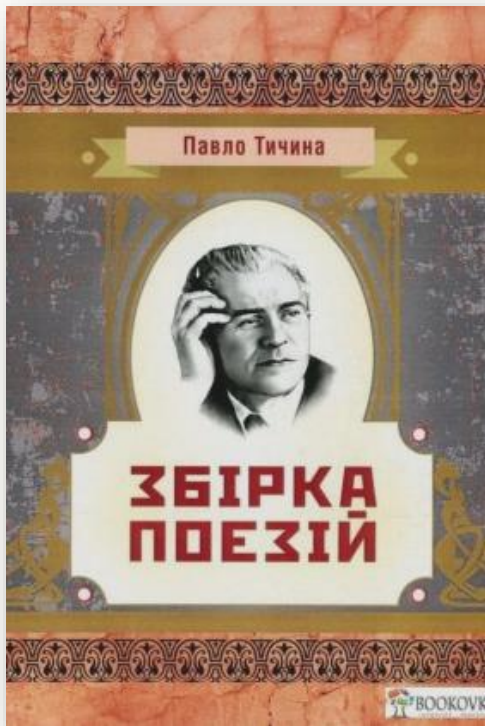
На Аскольдовій Могилі
Поховали їх —
Тридцять мучнів українців,
Славних молодих...

На Аскольдовій Могилі
Український цвіт —
По кривавій по дорозі
Нам іти у світ.

На кого посміла знятись
Зрадника рука?
Квітне сонце, грає вітер
І Дніпро-ріка...

На кого завзявся Каїн
Боже, покарай! —
Понад все вони любили
Свій коханий край.
Вмерли в Новім Заповіті
З славою святих. —

На Аскольдовій Могилі
Поховали їх.

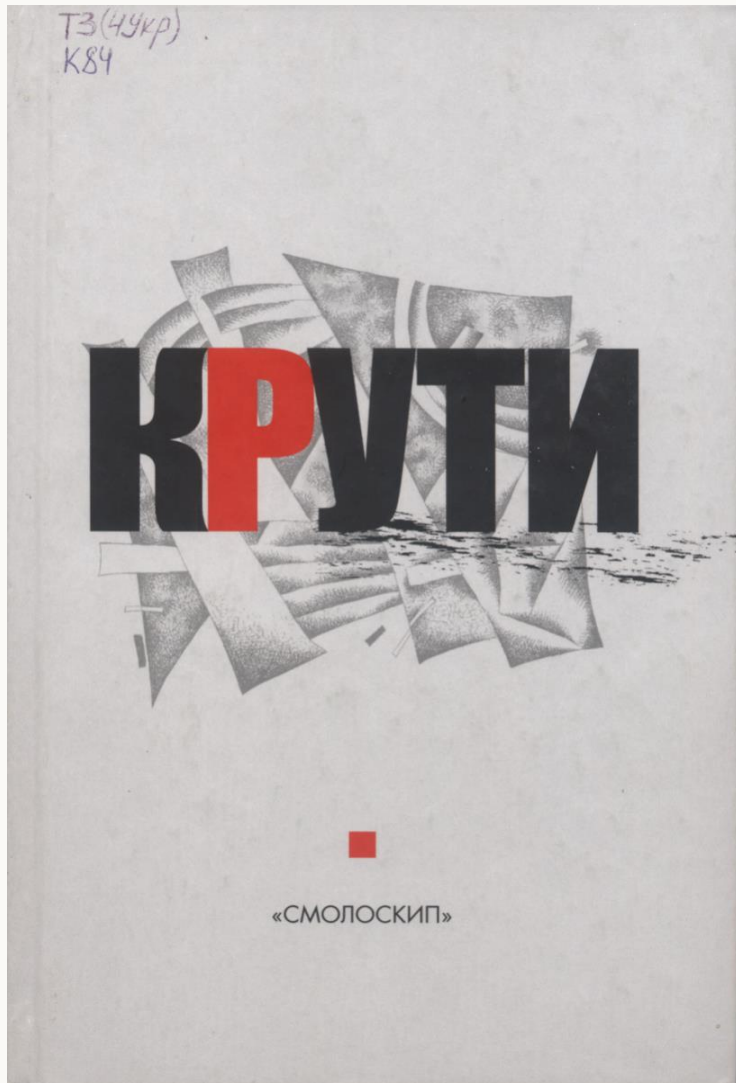
Героїка трагедії Крут / упоряд. В.І. Сергійчук.— К. : Україна, 2008. - 464 с.

У спогадах учасників бою під Крутами, що відбувся 29 січня 1918 року, роздумах сучасників поетичним і публіцистичним словом на тлі для нас трагічних суспільно-політичних воєнних подій осмислюється героїка подвигу юнаків України в ім'я своєї Вітчизни.

Видання, матеріали якого подаються, як правило, в оригіналі, друковане раніше тільки в еміграції й не скрізь містить повні імена авторів. Розраховане на українську молодь і всіх тих, хто цікавиться історією національно-визвольної боротьби нашого народу в 1917—1921 роках.

Крути : збірка у пам'ять героїв Крут / упор. Зінкевич О., Зінкевич Н. — К. : Смолоскип, 2008. — 422 с.

До збірки «Крути», виданої «Смолоскипом» до 90-річчя бою, увійшли найрізноманітніші матеріали. Це й історичні матеріали та статті, в яких розкривається хід та причини трагедії, і художні твори, але насамперед — публіцистика різних часів. Найцінніша частина книги — спогади нечисленних учасників бою, яким вдалося вижити.

Багато матеріалів, узятих із важкодоступних діаспорних видань, публікуються в Україні вперше. Книга розрахована на широке коло читачів, зокрема молодь.

Важливі акценти

ПАМ'ЯТАЙ ПРО КРУТИ...

29 січня 1918р

Бій під Крутами став успішною оборонною операцією. Наступ переважаючих сил ворога було зупинено на декілька днів. Це дало змогу представникам Української Народної Республіки підписати Брестський мирний договір із країнами Четверного союзу.

Брестський мир означав визнання самостійної Української Народної Республіки суб'єктом міжнародних відносин.

Незалежність Української Народної Республіки довелося захищати від російської військової агресії на початках силами добровольчих формувань.

Згодом українські війська за підтримки німецьких та австро-угорських (завдяки Брестському договору) звільнили від більшовиків всю територію України.

Події Української революції засвідчили: державність без армії неможлива.

Сміливість та жертовність крутянців зробила їх прикладом для майбутніх поколінь захисників України. З ними порівнюють захисників Донецького аеропорту в теперішній російсько-українській війні. Тому героїв Крут у публіцистиці часто називають “першими кіборгами”.

Добірка інтернет - посилань:

Інформаційні матеріали до Дня пам'яті Героїв Крут:

<https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/zhurnalistam/informaciyni-materialy-do-dnya-pamyati-geroyiv-krut-2021>

Михайло Ковальчук. “Бій під Крутами: відомі й невідомі сторінки”:

<http://www.istpravda.com.ua/research/2014/01/29/141189/>

Андрій Любарець. “Бій під Крутами у історичній пам'яті”:

<http://www.istpravda.com.ua/research/2012/01/29/70470/>

Документальний фільм “Бій під Крутами”:

<https://www.youtube.com/watch?v=1a9G5KP49sc>